

koč univerzalen pojav. Ko v tem kontekstu govorimo o ideologiji, se seveda sklicujemo na širši pomen tega pojma. Če se sklicujemo na eno od razmeroma novejših določitev pojma ideologije v inačici Terryja Eagletona, gre za »skupek vrednot, predstav in verovanj, ki, udejanjeni v določenih materialnih aparatih, jamčijo za tista spregledovanja ‚realnega‘, ki prispevajo k reprodukciji vladajočih družbenih odnosov«. ¹⁰ Model ideologije, kakršnega lahko razberemo iz tega, nam potemtakem pojasnjuje tudi zgoraj obravnavani slovenski primer. Poudarjanje ogroženosti družine je, med drugim, dokaj očitna gesta premestitve pomena dejstva, da je pravzaprav ogrožena vsa družba spričo ekonomske negotovosti, bolj fiktivnega kot realnega bohotenja korupcije in sledi roparske ekonomije, ki je bila neizbežna tudi v Sloveniji. Toda v Sloveniji vendarle ni bilo tako anarhičnih razmer propada starega sistema in neizoblikovanosti novega kot v vrsti drugih nekdanjih socialističnih dežel. A vrnimo se k vprašanju, ki nas tu zanimajo.

Na splošno sprejeta forma družine v tako imenovanem civiliziranem zahodnem svetu kot institucije na nejasni meji med politično državo in civilno družbo je v historičnem pogledu ozko povezana z nastajanjem in razvojem meščanske družbe, kar pomeni, da je bila v vsem tem obdobju hkrati pravno regulirana in cerkveno posvečena, hkrati zavezana etnološko opisljivim kulturnim tradicijam in ideološkim adaptacijam nujnih sprememb njenih značilnosti glede na spreminjanje materialnih razmer. Pogled na pozitivne utemeljitvene postavke v meščanskih filozofijah 18. in 19. stol. opozarja na povezanost pojmovanja družine s pojmom svobode, utemeljenim v razumevanju svobodne privatne lastnine. Pri tem ne kaže spregledati, da je bila ideja meščanske družine vpeljana na način idejnega spopada, da je torej meščanska filozofija s svojimi vrhunskimi predstavniki utemeljila družino tako, da je terjala njeno prilagoditev novemu družbenemu redu. John Locke je tako, denimo, svoje pojmovanje družine vpeljal s polemiko proti "*Patriarchiji*" Roberta Filmerja, ki je zagovarjal popolno oblast očeta kot preneseno suverenost monarha na – kot bi rekli danes – mikroraven. Locke temu stališču ugovarja najprej z nujnostjo, da del oblasti v družini pripada tudi materi, in nato s stališčem, da je očetova oblast omejena na obdobje, v katerem otroci dosežejo sposobnost za prakticiranje tiste svobode, ki pripada vsakemu odraslemu državljanu. To, da otroci spoštujejo starše, pa jamči lastnina, ki naj bi jo otroci dedovali. ¹¹ Polemični element ni tuj niti nemški klasični filozofiji, ki s Kantovo praktično filozofijo vpelje družino v sfero naravnopravne družbene pogodbe, kar vsaj poten-

¹⁰ Terry Eagleton, *The significance of Theory*, Oxford 1990, 19.

¹¹ John Locke, *Two Treatises of Government*, Cambridge 1960, zlasti 6. poglavje II. knjige.